

Uitvoeringsplan

Méer Muziek in de Klas Lokaal Fryslân

Met het **convenant Méer Muziek in de Klas Lokaal Fryslân** onderstrepen wij, alle betrokken partijen in de provincie Fryslân, het belang van **goed muziekonderwijs**, zowel binnen- als buitenschools. We willen dat elk kind, binnen zijn eigen leef- en woonomgeving, **gelijke kansen** krijgt om zijn of haar muzikale identiteit te ontwikkelen, talent te ontplooiën en leerprestaties te verbeteren. In dit **uitvoeringsplan** staat wat we gaan doen om dit te realiseren. Het uitgangspunt is om **aansluiting** te zoeken bij datgene wat er al is. Verder voert **maatwerk** de toon. Elke partij zal zijn eigen ambitieniveau en groeimodel bepalen.

Wat is de rolverdeling?

- Het eigenaarschap ligt bij de scholen. **Scholen** nemen het voortouw bij het realiseren van de ambitie en het uitvoeren van het convenant. Zij weten immers vanuit de dagelijkse praktijk hoe het ervoor staat met muziek in de klas en waar inzet nodig is. Met ondersteunende partners kunnen scholen stappen gaan zetten in de ontwikkeling van muziekonderwijs. Qua ondersteuning van de scholen sluiten we aan bij de structuur van KEK2 en de meimakers, in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit. En bij de structuur van Cultuurcoaches in de gemeente Leeuwarden. De meimakers zijn gesprekspartner voor de scholen en hebben een lokale en regionale verbinding met culturele instellingen. In het pakket van de meimakers zitten ondersteuning en programma's voor deskundigheidsbevordering.
- **Culturaanbieders** in de provincie (gesubsidieerd en ongesubsidieerd), muziekdocenten met een zelfstandige lespraktijk, muziekverenigingen, collectieven en netwerken met muziekdocenten, zorgen voor een afgestemd en inspirerend muziekaanbod.
- **Gemeenten en provincie** faciliteren vanuit hun beleid de infrastructuur, netwerken en voorzieningen voor binnen- en buitenschools muziekonderwijs.
- De regie van Méer Muziek in de Klas Lokaal Fryslân ligt bij **Keunstwurk**.

Samen creëren we een rijk en inspirerend cultureel klimaat voor muziekonderwijs in Fryslân, waar alle kinderen profijt van hebben.

Wat hebben we nodig?

We hebben verschillende zaken nodig om Méer Muziek in de Klas Lokaal Fryslân te realiseren:

- A. een gezamenlijke ambitie vastgelegd in het convenant tussen scholen, culturele instellingen, aanbieders, verenigingen, overheden en opleidingen;
- B. waarin de samenwerking tussen partijen is vastgelegd;
- C. waarin de mate van deskundigheidsbevordering is bepaald;
- D. waarin de visie en het beleid op het gebied van cultuur- en muziekonderwijs van de school zijn vastgelegd;
- E. waarin de financiering is bepaald;
- F. waarin een jaarplan met activiteiten is vastgesteld;
- G. en waarin een meerjarenplanning is opgenomen.

A. Convenant

Met het ondertekenen van het convenant leggen we vast dat we goed muziekonderwijs realiseren, zowel binnen- als buitenschools. Daarbij redeneren we steeds vanuit het perspectief van de ontwikkeling van het kind. Uiteindelijk is er in 2022 in heel Fryslân voor alle kinderen een doorlopende leerlijn muziekonderwijs. De verschillende partners werken hierin optimaal samen. We zorgen ervoor dat elk kind in Fryslân, vanuit zijn eigen leef- en woonomgeving, gelijke kansen krijgt om zijn of haar muzikale identiteit te ontwikkelen, talent te ontplooiën en leerprestaties te verbeteren. Het platform draagt zorg voor inspirerende voorbeelden per school.

B. Samenwerking

We zullen de bestaande netwerken **verbinden en versterken** om de samenwerking tussen verschillende partijen te verbeteren. Daarbij bouwen we voort op de huidige culturele infrastructuur. Door meer samen te werken, zullen we binnen- en buitenschools muziekaanbod beter met elkaar verbinden. (Provinciale) programma's voor muziek en subsidieregelingen stemmen we op elkaar af, zodat ze elkaar aanvullen en ondersteunen. Verder organiseren we regelmatig netwerk- en inspiratiebijeenkomsten, waar alle platformpartners bij elkaar komen en actief met elkaar in gesprek gaan. Zo weten we elkaar te vinden en kunnen we elkaar helpen bij een vraag of aanbod. Het platform organiseert jaarlijks een provinciale cultuurdag.

Provinciale cultuurdag

De provinciale cultuurdag met speciale aandacht voor muziek draagt bij aan het uitwisselen en zichtbaar maken van Méér Muziek in de Klas *Lokaal* Fryslân. Deze dag krijgt de vorm van een **minifestival** waaraan scholen kunnen meedoen en laten zien wat zij met muziek doen in de klas. Dit kan lokaal ook op talloze manieren. Voorbeelden zijn: lokale omroep erbij betrekken als partner, een muziekdag op de scholen of een muziekonderwijsfestival in de provincie.

Verbinding binnen- en buitenschools muziekonderwijs

Alle kinderen krijgen op school de kans in aanraking te komen met muziek. Daarmee kunnen zij buitenschools verder. We realiseren meer verbindingen tussen onderwijs, instellingen en aanbieders en optimaliseren daarmee, in het belang van het kind, de aansluiting van binnenschools muziekonderwijs op buitenschools aanbod.

Muziekprogramma's en subsidieregelingen

Landelijke, provinciale en gemeentelijke programma's voor muziek en subsidieregelingen stemmen we op elkaar af, zodat ze elkaar meer aanvullen en ondersteunen. Een voorbeeld is de aansluiting op KEK2 of de regeling Impuls muziekonderwijs. Het Rijk heeft verschillende **(subsidie)regelingen** voor het verbeteren van het muziekonderwijs. Deze regelingen zijn echter doorgaans tijdelijk van aard. Scholen moeten de resultaten **borgen**, maar in de praktijk blijkt dat niet eenvoudig. Met het platform Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân brengen we hierin verbetering aan. Daarbij bouwen we voort op bestaande programma's. Een voorbeeld is dat we bij ondersteuning naar de scholen aansluiten op de structuur van de meimakers vanuit KEK2 en van de Cultuurcoaches in de gemeente Leeuwarden. Hetzelfde geldt voor het ontwikkelen van deskundigheidsprogramma's, zoals dat al provinciebreed gebeurt via KEK2. De Impuls muziekonderwijs heeft tot nu toe niet alleen doorgaande muziekleerlijnen opgeleverd, maar ook leerkrachten die deskundiger zijn, werkvormen en goede muziekmethoden. Deze verbeteringen in het muziekonderwijs zijn aangeboden aan de kinderen in een samenwerking van vakdocent en leerkracht. We borgen het enthousiasme, het structurele aanbod en de opbouw in de les door scholen onderling te stimuleren kennis uit te wisselen, bijvoorbeeld door aan elkaar pitches te houden over muziekonderwijs.

Platform

Alle convenantpartners zitten in het **platform** Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân. Dit is een netwerk met een regievoerder, waarin scholen, culturele instellingen, aanbieders, verenigingen, overheden en opleidingen zijn vertegenwoordigd. Het platform bewaakt de voortgang van het muziekonderwijs in Fryslân. De heer Oeds Westerhof, ambassadeur van het landelijk Platform Muziekonderwijs, wordt voorzitter van het platform in Fryslân. Het platform waarborgt dat er een samenwerkingsstructuur is waarin alle partijen met elkaar op regelmatige basis informatie delen en uitwisselen. Partijen leren van elkaar en stemmen hun zaken onderling af. Nieuwe partijen die kunnen bijdragen, kunnen altijd bij het platform aansluiten. De verbinding en aansluiting met het landelijke netwerk Méér Muziek in de Klas gaan we via het platform verder versterken. Zodat we ook de landelijke en lokale ontwikkelingen optimaal bij elkaar kunnen brengen.

Partners die zich verbinden aan het platform, hebben een **inspanningsverplichting**. Dit houdt in dat zij acties ondernemen die bijdragen aan het realiseren van Méér Muziek in de Klas. Dat kan bijvoorbeeld door uren beschikbaar te stellen voor een medewerker (icc'er, cultuurcoach, muziekdocent, ambtenaar). Maar ook door muziek als onderdeel van het cultuuronderwijs op te nemen in het strategisch beleidsplan en jaarplan van de school. Elke partij maakt zelf een **actieplan**.

Partij	Incidenteel	Structureel	Geïntegreerd
School	Inventarisatie en kennismaken: Er wordt gewerkt aan een goed beschreven curriculum muziek. In het plan is opgenomen welke rollen de eigen leerkrachten vervullen en met welke instellingen/personen wordt samengewerkt. Leerkrachten bezitten basisvaardigheden op het gebied van muziek (zang, dans, notatie, instrumenten).	Verdiepen en verbinden: Verdiepen van de muzikale vaardigheden en verbinding met buitenschools aanbod. De school maakt gebruik van de in kaart gebrachte culturele omgeving van de school en werkt, zowel tijdens als na schooltijd, nauw samen met culturele partners en de lokale culturele omgeving.	Verduurzamen: Er is een doorgaande leerlijn voor muziekonderwijs ontwikkeld en geïmplementeerd. In elke klas staat elke dag een muzikale activiteit op het lesprogramma.
Culturele instelling, zzp'ers, verenigingen	Ontwikkelt muzikaal aanbod zelfstandig.	Spelen met het aanbod in op de vraag en evaluatie van de school.	Stemmen aanbod als partner af met de scholen.
Meimakers/cultuurcoaches	Adviseren en ondersteunen scholen.		
Opleidingen	Verzorgen workshops, cursussen en trainingen.		
Gemeente	Faciliteert en stimuleert.		
Provincie	Bewaakt de infrastructuur en maakt breed toegankelijk.		
Rijksoverheid	Zorgt voor wet- en regelgeving. Integreert cultuurbeleid van 0-12 jaar in een wettelijk kader.		

C. Deskundigheidsbevordering

In Fryslân hebben ruim 160 scholen zich aangemeld voor de subsidieregeling Impuls muziekonderwijs van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Deze impulsregeling heeft als hoofddoelstelling om een **duurzame inbedding** van kwalitatief goed muziekonderwijs in het primair onderwijs te realiseren, door de kennis en vaardigheden van leerkrachten en docenten te vergroten en door structureel muzieklessen te verzorgen onder schooltijd, die ook worden verbonden met buitenschools aanbod. De meerwaarde van de Impuls muziekonderwijs brengen wij voor alle scholen in Fryslân binnen bereik, ten behoeve van alle kinderen. Daartoe ontwikkelen we in samenwerking programma's voor deskundigheidsbevordering, waarbij er **uitwisseling en samenwerking** is tussen de vakdocent en de leerkracht.

Programma's voor toekomstige leerkrachten

Op de pabo is er weinig aandacht voor kennis en vaardigheden op het gebied van binnenschools muziekonderwijs. Het gevolg hiervan is dat de huidige generatie groepsleerkrachten onvoldoende bekwaam is in het geven van het vak muziek. Dit gaat ten koste van de kwantiteit en de kwaliteit van muziekonderwijs op school. Samen met de Noordelijke Hogescholen en het Prins Claus Conservatorium willen we muziekonderwijs in de pabo een meer prominente plek geven.

Programma's voor huidige leerkrachten

We ontwikkelen programma's voor deskundigheidsbevordering voor verschillende leerjaren, die tot de verbeelding spreken, verdieping geven en leerkrachten inspireren. Mogelijkheden zijn de doorontwikkeling van de inspiratieworkshop Wy Sjonge, een inspiratieworkshop met een leerlijn boomwhackers voor alle groepen, de introductie van digitale methodes of lessen in slagwerk (inclusief bodyclapping & beatboxen).

Programma's voor muziekdocenten

Er zijn onvoldoende deskundige muziekdocenten in Fryslân om alle scholen adequaat te kunnen bedienen in muziekonderwijs. Samen met culturele instellingen, de pabo en het Prins Claus Conservatorium ontwikkelen we een training, waarmee we het aantal bekwame docenten vergroten.

Programma's voor uitwisseling

We dragen zorg voor de ontwikkeling van lesprogramma's op school die een samenwerking en uitwisseling tussen leerkracht en muziekdocent waarborgen.

D. Visie en beleid

Het eigenaarschap van muziekonderwijs ligt bij de scholen. Scholen nemen hun **visie** op muziekonderwijs op in het schoolplan. Deze visie vertalen ze in een concreet muziekprogramma op de scholen. Waar het kan wordt er een verbinding gemaakt met de lokale muzikale omgeving. In het platform zal, waar het gaat over muzikale educatie, ook afstemming plaatsvinden over het cultuurbeleid van provincie en gemeenten. Uit de visie vloeien concrete **acties** voort.

Scholen

Zoals gezegd ligt het eigenaarschap van muziekonderwijs bij de scholen. Zij kiezen gedurende de looptijd van het convenant voor acties met als doel Méér Muziek in de Klas te bevorderen en te implementeren. Per school wordt hiervoor een actieplan opgesteld dat aansluit bij de visie en het vocabulaire van de school. Een doorgaande leerlijn voor muziekonderwijs wordt ontwikkeld en geïmplementeerd, gebaseerd op die van het SLO, en inzichtelijk beschreven in het jaarplan van de school. Dat resulteert in onderstaande acties, waarmee de scholen invulling geven aan de inhoud van het convenant Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân:

- Scholen nemen muziek op als onderdeel van cultuureducatie in hun strategisch beleidsplan en reserveren hiervoor budget tijdens de begrotingsgesprekken.

- Scholen zorgen voor een interne coördinatie op muziek als taak of als functie.
- Scholen maken gebruik van een nulmeting (van bijvoorbeeld de Impuls muziekonderwijs), waarbij ze de huidige situatie in en om de school verkennen en zien wat er nog nodig is.
- Scholen werken zowel tijdens als na schooltijd nauw samen met lokale culturele partners en omgeving, waarbij duidelijke verbindingen zichtbaar zijn met cultuuronderwijs, afgestemd op de wensen van de school en het aanbod in de lokale culturele omgeving.
- Scholen zorgen voor de juiste voorzieningen, zoals een adequaat instrumentarium, een moderne methode voor muziekonderwijs en een lokaal ingericht voor muziekonderwijs.
- Er zijn een aantal leerkrachten die zich gespecialiseerd hebben in een bepaald instrument (bijvoorbeeld gitaar of keyboard) of vakgebied (zang, dans, etc.).
- Scholen laten leerkrachten deelnemen aan inspiratiebijeenkomsten en deskundigheidsbevordering.
- Scholen doen aan evaluatie en onderzoek naar de waardering van leerlingen op het gebied van cultuureducatie.
- Scholen zetten muziek duidelijk op het lesrooster als wekelijks terugkerend onderdeel van het curriculum.
- Scholen organiseren zelf of samen met elkaar de dag van de muziek als minifestival, waarop muziekonderwijs zichtbaar wordt.
- Scholen nemen deel aan het platform Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân en wisselen kennis en informatie en ervaringen uit.
- Scholen voorzien in de gelegenheid tot samenspel. Er is bijvoorbeeld een schoolorkest, bandje en/of koor waarin kinderen hun muzikale talent samen met anderen kwijt kunnen.

Friese gemeenten en provincie Fryslân

Gemeenten en provincie hebben hun eigen cultuurbeleid. De aandacht voor muziekonderwijs en de financiering daarvan verschilt per overheid. We sluiten aan bij de bestaande situatie en ondernemen vanuit daar actie om invulling te geven aan de inhoud van het convenant.

Gemeenten hebben hun eigen beleid en dragen bij aan muziekonderwijs. De verschillen per gemeente zijn groot, zowel in wijze van financieren als in de aandacht die muziekonderwijs krijgt binnen het gemeentelijk beleid. Het is noodzakelijk dat gemeenten hun beleid autonoom kunnen ontwikkelen en uitvoeren; vanuit Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân sluiten we daarom aan bij het lopende beleid van de gemeenten.

Dat resulteert in onderstaande acties waarmee de Friese gemeenten en provincie Fryslân invulling geven aan de inhoud van het convenant Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân:

- Provincie en gemeenten geven opdracht een nulmeting te doen naar het muziekonderwijs op basisscholen in Fryslân. Dit kan in combinatie met het provinciale programma KEK2. Scholen worden daarin vanuit hun huidige positie bijgestaan om stappen te zetten in de ontwikkeling van kunst- en cultuureducatie. Op basis van de nulmeting kan worden bepaald waar aandacht is gewenst voor de verdere ontwikkeling van het muziekonderwijs. Van scholen die aangesloten zijn bij de Impuls muziekonderwijs is dit al bekend, via de Quick Scan vanuit Keunstwurk; de overige scholen kunnen deze tool ook gebruiken. *Aandachtspunt hierbij is de AVG. Gegevens en onderzoeksresultaten dienen niet herleidbaar te zijn tot personen.*
- Provincie en gemeenten subsidiëren talloze culturele instellingen en amateurmuziekverenigingen. De provincie en gemeenten willen onderzoeken of en hoe deze instellingen en/of verenigingen kunnen bijdragen aan Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân. Als dat nodig en gewenst is, kunnen de subsidieafspraken worden bijgesteld.
- Provincie en gemeenten ondersteunen de oprichting en inrichting van het platform Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân. In dit platform komen de convenantpartners in elk geval

tweemaal per jaar bijeen om te overleggen over de stand van zaken en vervolgacties. Het voorzitterschap en secretariaat gaan in overleg met Keunstwurk.

- De provincie regelt dat er een ambtelijk netwerk komt van beleidsmedewerkers cultuur van de Friese gemeenten en de provincie. In dat netwerk wordt informatie over kunst- en cultuurbeleid uitgewisseld en vindt afstemming plaats. Het overleg kan ook plaatsvinden ter voorbereiding van het bestuurlijke VFG-overleg portefeuillehouders cultuur.
- Provincie en gemeenten uiten op hun communicatiekanalen dat zij ambassadeur zijn van Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân.
- Provincie en gemeenten spannen zich – via hun opdracht aan culturele instellingen – in om sponsoren en private financiering te vinden voor Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân.

Bovenstaande acties zijn doorlopende acties waar gemeenten en provincie gedurende de gehele convenantperiode op in willen zetten. Dat kan zowel organisatorisch als financieel zijn.

Culturele instellingen

Om met het aanbod te voorzien in de veranderende vraag vanuit de scholen, is afstemming nodig tussen de lokale culturele omgeving en scholen onderling. Daarbij is het doel om te streven naar een balans tussen enerzijds muziekeducatie die methodisch en inhoudelijk het kind voorziet in een opbouw (formele leerlijnen), en anderzijds muzikale vormen die uitgaan van experiment en waardevolle ervaringen (informele leerlijnen). De culturele instellingen spannen zich met onderstaande acties gedurende de komende jaren in voor een verbetering van kwantitatief en kwalitatief muziekonderwijs in de scholen en daarbuiten.

- Culturele instellingen voorzien in muziekonderwijs waarbij er aan de ene kant een goed beschreven structuur herkenbaar is, maar aan de andere kant voldoende openheid en flexibiliteit is om in te kunnen spelen op actualiteiten.
- Culturele instellingen ondersteunen in het herkennen en erkennen en stimuleren van muzikaal talent.
- Culturele instellingen nemen het voortouw in aanbod dat voorziet in het verbinden van muziekonderwijs in relatie tot andere domeinen.
- Culturele instellingen voorzien in modern en innovatief muziekonderwijs, gebruikmakend van '21st century skills'.
- Culturele instellingen voorzien in aanbod waarbij een beroep gedaan wordt op basisvaardigheden die leerkrachten bezitten op het gebied van muziek.
- Culturele instellingen gaan in cocreatie samen met de school passende muziekprogramma's ontwikkelen.
- Culturele instellingen zijn gekoppeld aan de KEK2-structuur en de structuur van de cultuurcoaches, waarbinnen ondersteuning wordt geboden aan de scholen en in cocreatie programma's voor deskundigheidsbevordering worden ontwikkeld en aangeboden.
- Culturele instellingen werken samen met collega-instellingen om te voldoen aan hun inspanningsverplichting om te voorzien in het meest passende aanbod dat aansluit op de vraag van de school.
- Culturele instellingen zoeken samen met partners uit het netwerk naar mogelijkheden (financieel of organisatorisch) die gezamenlijk ingezet kunnen worden ten behoeve van Méér Muziek in de Klas.

Met bovenstaande acties spant de culturele infrastructuur zich in om gezamenlijk het klimaat van muziekonderwijs te optimaliseren en expertise over en weer uit te wisselen.

E. Financiering

Onderwijs

Naast de **lumpsum** (voor personeel en materialen) is er voor basisscholen jaarlijks geld beschikbaar via de **prestatiebox**. Scholen kunnen dit geld naar eigen inzicht gebruiken, bijvoorbeeld voor cultuur, maar ook voor taal en rekenen, wetenschap en techniek, talentontwikkeling en professionalisering van leerkrachten en schoolleiders. Scholen zullen in de afweging van de besteding expliciet aandacht besteden aan de mogelijkheden om de muzikeducatie te versterken. Voorts is het doel de samenhang binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie te vergroten en de kwaliteit van cultuureducatie te verhogen. Voor het schooljaar 2018-2019 kunnen scholen een bedrag van € 11,87 per leerling specifiek voor cultuureducatie inzetten. Tot slot kunnen scholen het scholingsbudget ook specifiek inzetten voor muziekonderwijs en kunnen scholen een studiedag (margedagen) inzetten voor cultuur/muziekonderwijs.

Muziekfonds

De wens is om op termijn een **provinciaal muziekfonds** op te richten. Daarmee kunnen scholen de ontwikkeling van het muziekonderwijs verder versterken en doorontwikkelen.

Bijdragen in het fonds kunnen worden gedaan door:

- provincie (voor overkoepelend organisatie van platform en plannen);
- gemeenten (naar rato van kinderaantallen);
- schoolbijdrage per leerling;
- ondernemers en bedrijfsleven;
- lokale en landelijke fondsen (Fonds voor Cultuurparticipatie, Jeugdcultuurfonds, etc.);
- en door aan te sluiten bij bestaande gemeentelijke middelen.

F. Jaarplan met activiteiten 2018-2019

September 2018

Ondertekening convenant MMIK

Muziekinspiratiesessie per school en enthousiasmeren van het schoolteam. Een muziekambassadeur gaat naar aanleiding van het convenant op 20 september langs de scholen om het schoolteam met muziek te inspireren.

Oktober 2018

Webpagina Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân gereed

Speciale dag voor alle scholen, directeuren, leerkrachten, schoolbesturen.

Doel: convenant omzetten in actieplannen.

November 2018

Netwerkbijeenkomst I

Uitwisselen ervaringen in het Friese muziekonderwijsveld

Februari 2019

Netwerkbijeenkomst II

Bespreken inhoudelijke voortgang, afspraken en financiën

April 2019

Dag van de muzikale deskundigheid op locatie van het Noord Nederlands Orkest

Doel is deskundigheidsbevordering leerkrachten, deskundigheidsbevordering vakdocenten en uitwisseling leerkracht en vakdocent, plus inspiratie door de professionele muziek van het NNO.

Juli 2019

Provinciale cultuurdag met speciale aandacht voor muziek

De provinciale cultuurdag draagt bij aan het uitwisselen en zichtbaar maken van Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân.

G. Meerjarenplanning

Onderwijs en culturele instellingen

Periode	Doel	Acties
2018-2019	Inventarisatie in en om de scholen.	Verkenning huidige situatie vraag/aanbod en financieel kader muziekonderwijs. Is er al muziek in de klas? Wat werkt? Wat is er nodig? Hoe is het schoolteam samengesteld wat betreft specialismen? Hoe is de infrastructuur van muziek in de schoolomgeving? Hoe sluit het aanbod aan bij de muziekimpuls/KEK? Hoe staat het met de voorzieningen voor muziekonderwijs? (Londolijst muzieklokalen)
	Cultuur in strategisch beleidsplan opnemen	Visie muziekeducatie per school opnemen in het schoolplan 2019-2023. Per school een cultuurjaarplan opstellen waarin de doelen en acties staan. Tijd en ruimte faciliteren voor cultuureducatie (inclusief muziek). Budget reserveren voor muziekonderwijs tijdens begrotingsgesprekken.
	Schoolteam: inventarisatie & ontwikkeling	Het team enthousiasmeren bij aanvang van het schooljaar. Het team motiveren door plezier van muziek te laten ervaren. Vaststellen: wat zijn de (muziek)talenten in het team? Een leerkracht met specialisme muziek in het schoolteam opnemen. Een cultureel teamuitje aanbieden in de school. Inventariseren wat de omgeving of de ouders bieden aan muzikaal talent?
	Deskundigheidsbevordering	Plan van aanpak deskundigheidsbevordering opstellen. Scholing en coaching voor leerkrachten/kunstvakdocenten. Inventariseren nascholingsaanbod. Ontwikkelen van de juiste mindset om vakoverstijgend te werken. Start post-hbo-vakspecialist muziek in Leeuwarden en Meppel.
	Muziekonderwijs opnemen in het curriculum en leerlijnen	Vorbereiden aanpassing curriculum. Een (muziek)cultuurexpertise groep oprichten. Provinciale kenniskring innovatie muziekonderwijs opzetten. Bestaande doorlopende leerlijnen muziek SLO inzetten. Muziek in een breder perspectief van cultuuraanbod plaatsen. Aandacht geven aan het implementatieproces.
	Muziekonderwijs-aanbod ontwikkelen	Gezamenlijk bijscholen muziekdocenten aanbieders. Cocreatie en co-teaching. Een pilot maken: Samen met het onderwijs programma's ontwikkelen voor een klas. Aansluiten bij de belevingswereld van het kind. Muziekaanbod combineren met andere disciplines.
	Samenwerking aangaan met culturele omgeving	Afspraken maken met aanbieders (de infrastructuur benutten). Samen slim inkopen.
	Binnenschools en buitenschools muziekonderwijs	Buitenschools aanbod zichtbaar maken op school. Buitenschools aanbod integreren in ouderavonden.

	met elkaar verbinden	
	Evaluatie	Evalueren en aanpassen van projecten op basis van ervaring (conform evaluatie KEK).
	Zichtbaarheid geven aan muziekonderwijs	Organiseren van de dag van de muziek.
2019-2020	Muziekleerlijn borgen	Doorontwikkelen muziekonderwijs in curriculum van de school.
	Samenwerking optimaliseren	Versterking/samensmelting onderwijs en cultuuraanbod.
	Zichtbaarheid muziekonderwijs vergroten	Talentpodia bij scholen ontwikkelen. Zichtbaarheid en betrokkenheid cultuuronderwijs bij ouders vergroten.
	Deskundigheidsbevordering	Symposium Start Minor Muziek (pabo NHL Stenden). Post-hbo-vakspecialist muziek draait voor de tweede keer.
2020-2021	Structureel muziekles voor ieder kind	Alle leerlingen (2-12 jaar) in alle leerjaren hebben muziekaanbod binnen de school/IKC. In alle scholen tref je een vorm aan van 'samen musiceren onder schooltijd'.
	Duurzame samenwerking met de culturele omgeving	Leerkrachten en vakdocenten werken samen. Leerlijn is ontwikkeld en wordt blijvend geëvalueerd. Op alle scholen is er een vakspecialist muziek die het team ondersteunt. Nieuwe activiteiten van aanbieders in samenwerking met het onderwijs, sluiten aan op de doorlopende leerlijn
	Doorontwikkelen deskundigheid	Start Kunst & Cultuur in nieuw curriculum (pabo NHL Stenden). Symposium Minor Muziek II. Vakspecialist muziek start voor de derde keer
	Binnenschools en buitenschools muziekonderwijs met elkaar verbinden	Op alle scholen zijn leerkrachten intermediair voor het JFC en wordt muziekles besproken met ouders; de interne cultuurcoördinator verbindt met aanbieders (verbinding buitenschools).

Overheden (gemeenten en provincie)

Periode	Doel	Acties
2018-2019	Ambtelijk draagvlak creëren	Collega's benaderen.
	Status cultuur inventariseren	Opdracht geven tot een nulmeting muziekonderwijs op basisscholen. Onderzoek bijdrage van instellingen en verenigingen aan Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân (eventueel subsidieafspraken bijstellen).
	Platform voortzetten	Ervoor zorgen dat convenantpartners elkaar tweemaal per jaar ontmoeten over de stand van zaken en vervolgacties, met voorzitterschap van Keunstwurk.

	Ambtelijk netwerk realiseren	Netwerk van beleidsmedewerkers cultuur realiseren, waarin overleg en afstemming is over kunst- en cultuurbeleid.
	Beleid maken? Bepalen?	Cultuuronderwijs en aandeel muziek opnemen in de beleidsplannen van gemeenten en provincie.
	Zichtbaarheid Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân vergroten	Provincie en gemeenten uiten op hun communicatiekanalen dat zij ambassadeur zijn van Méér Muziek in de Klas Lokaal Fryslân.
2019-2020	Lobbyen	In jaar twee gezamenlijke strategie overheden ontwikkelen voor lobby OCW.
2020-2021	Borging inzet provincie en gemeenten	Er is structureel overleg van het cultuurambtenarennetwerk. Muziekonderwijs staat structureel op de agenda.

Periode	Doel	Acties
Juni 2018	Platform verbreden	Samenstelling en organisatievorm na convenant bepalen.
	Uitvoeringsplan uitwerken	Actieplannen per partner.
Okt 2018	Samenwerking stimuleren	Organiseren en continueren netwerkbijeenkomsten met alle partijen in Fryslân. Dialoog en uitwisseling faciliteren.
April 2019	Muziekonderwijsveld versterken door te delen	Onderwijsinstellingen wisselen onderling ervaringen uit. Cultuuraanbieders wisselen ervaringen uit. Leerkrachten en vakdocenten wisselen ervaringen uit. Cultuuraanbieders, leerkrachten en vakdocenten delen hun leervragen.
Juli 2019	Zichtbaarheid in het veld vergroten	Samen slim organiseren. Verslag uitbrengen van de huidige stand van zaken muziekonderwijs in Fryslân. Betrokken partijen weten wie waarmee bezig is en weten wie hen kan aanvullen/versterken.